Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

Revistă editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

Anul IV (XXV) Nr. 146 (1232)

Sîmbătă 17 august 1974

8 pagini — 1 leu

„Un popor cu o asemenea istorie glorioasă va fi intotdeauna animat de dorința de a trăi liber, independent, stăpin pe destinele sale, de a avea relații frățești, de prietenie și colaborare cu vecinii săi, cu toate națiunile lumii".

NICOLAE CEAUȘESCU

Slavă nepieritoare lui 23 August!

O vorbă din bătrîni de pe plaiurile Carpaților spune că piscurile cu cît sînt mai înalte cu atît sînt mai cutezătoare. Tot așa — și noi — putem spune că, pe măsură ce se înalță în trecerea vremii, și actul istoric de la 23 August 1944 ni se înfățișează și mai mult în strălucirea cutezanței sale, a înțelepciunii cu care Partidul nostru Comunist a condus și conduce destinele țării și al eroismului clasei muncitoare și al întregului popor român.

Noi, slujitorii școlii, sădind în inimile generațiilor tinere ale națiunii noastre, dragostea nețărmurită față de patrie și devotamentul profund față de Partidul nostru Comunist și față de marele său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, înălțăm slavă lui 23 August și ne angajăm să întîmpinăm Congresul al XI-lea al P.C.R., mobilizați cu hotărîre să dobîndim în noul an școlar succese deosebit de valoroase.

Inv. emerită
ANINA-LEILA CAVADIA
directoarea Școlii generale nr. 5 din Brăila

ÎN ÎNTÎMPINAREA CELUI DE AL XI-LEA CONGRES AL P.C.R.

La începutul acestei luni, întregul nostru popor a luat cunoștință cu profund interes de Proiectul de Directive al Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român cu privire la planul cincinal 1976-1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990. Document istoric, care prefigurează viitorul strălucit al României, acest proiect acordă o importanță deosebită învățămîntului, ca bază de pregătire și formare a forței de muncă, trasînd liniile directoare de dezvoltare a sa pe toate nivelurile.

MAREA SĂRBĂTOARE A ELIBERĂRII

23 August — piatră de hotar pentru destinele patriei, încununare strălucită a luptelor pline de eroism duse de-a lungul veacurilor de poporul nostru impotriva exploatării și asupririi, pentru libertatea, propășirea și progresul națiunii noastre.

Legată în mod hotărîtor de participarea activă a întregului popor român la acest mare act revoluționar, de faptul că Partidul Comunist Român a organizat și unit sub conducerea sa lupta tuturor forțelor patriotice, democratice ale țării, victoria insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste de la 23 August 1944 s-a înscris ca cea mai glorioasă și mai eroică pagină din întreaga noastră istorie națională.

Înfăptuirea insurecției armate antifasciste a fost posibilă și datorită condițiilor internaționale favorabile, determinate, în primul rînd, de strălucitele victorii obținute în lupta împotriva Germaniei hitleriste, de armatele sovietice.

Deschizătorul unei noi ere în istoria țării, actul de la 23 August — pe temelia căruia a fost cucerită independența reală și suveranitatea deplină a României, a fost făurită orînduirea socialistă — este prezent în conștiința întregului nostru popor, a tuturor oamenilor muncii care, cu sentimentul de mîndrie patriotică, cinstesc acum, în aceste momente, marile realizări obținute în cei 30 de ani de la eliberarea de sub jugul fascist.

Marile succese obținute de poporul român în făurirea unei economii moderne, toate marile realizări care au schimbat fundamental înfățișarea țării, și au ridicat prestigiul României în lume, constituie o confirmare strălucită a capacității Partidului Comunist Român de a-și îndeplini rolul de forță politică conducătoare a societății.

TRIBUNA ȘCOLII

În centrul atenției: omul

În programul de investiții, importante fonduri vor fi orientate pentru dezvoltarea bazei materiale a sectoarelor social-culturale. Între acestea, învățămîntului, sectorul menit să asigure pregătirea forței de muncă a societății, i se alocă o sumă impresionantă : 9,7 miliarde lei.

Ca urmare a amplului program de investiții a dezvoltării tuturor ramurilor și sectoarelor de activitate vor fi create 1—1,2 milioane de noi locuri de muncă. Dintre acestea, 60% vor fi în industrie. În anii acestui cincinal, pentru prima dată în istoria țării noastre, populația care va munci în industrie va depăși pe cea din agricultură. Astfel, în 1980, 47—48% din populația ocupată va fi cuprinsă în cadrul industriei și construcțiilor și 27 — 28% vor munci în agricultură.

În cursul cincinalului 1976—1980, 1,8—2 milioane de persoane vor trece prin toate formele de pregătire. Astfel, se vor pregăti 1 550—1 700 mii muncitori calificați și 250—300 mii tehnicieni, maiștri, ingineri și alte cadre de specialitate.

Mărirea numărului de ani de instrucție obligatorie, la 10 și în perspectivă la 12 pînă la generalizarea treptei a doua a liceului, va face ca fiecare cetățean al țării noastre să pășească mai conștient, mai receptiv pe drumul însușirii temeinice a unei meserii și să contribuie astfel, nemijlocit, la promovarea progresului general economic al țării.

Evantaiul larg de 1 400 de profesii incluse în nomenclatorul industriei noastre de astăzi, cele peste 1—1,2 milioane noi locuri de muncă ce se vor înființa prin intrarea în funcțiune a noilor obiective industriale, permit fiecăruia dintre cetățenii acestei patrii să se gîndească cu încredere la viitor și să se angajeze activ pentru făurirea destinelor națiunii din care face parte.

CORNELIA GÎRMACEA

DE LA MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

Şedinţe de lucru

În ziua de 15 august 1974, a avut loc şedinţa Consiliului învăţămîntului superior, la care au participat ca invitaţi rectorii, decanii, preşedinţii comisiilor de elaborare a planurilor de învăţămînt şi reprezentanţii unor ministere.

În cadrul şedinţei au fost dezbătute propunerile privind integrarea învăţămîntului superior cu cercetarea şi producţia, precum şi proiectele planurilor de învăţămînt pentru anul universitar 1974 / 1975.

În baza discuţiilor şi a sugestiilor făcute s-au adoptat măsuri de îmbunătăţire a propunerilor privind integrarea învăţămîntului cu cercetarea şi producţia, s-au aprobat planurile de învăţămînt pentru anul I — seria 1974 / 1975 — de la toate facultăţile, urmînd ca pentru ceilalţi ani să se procedeze la reanalizarea şi definitivarea lor pînă la începutul noului an universitar.

★

Vineri, 16 august a.c., s-a desfăşurat, la Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, sub conducerea tovarăşului Paul Niculescu-Mizil, viceprim-ministru şi ministru al educaţiei şi învăţămîntului, o şedinţă de lucru, la care au participat inspectorii şcolari generali ai judeţelor, reprezentanţi ai ministerelor şi instituţiilor centrale care au în subordine şcoli, ai organizaţiilor de pionieri şi U.T.C.

În cadrul şedinţei, s-a examinat stadiul îndeplinirii sarcinilor din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973, referitoare la generalizarea primei trepte a învăţămîntului liceal, precum şi măsurile ce s-au luat în învăţămîntul preşcolar, general, liceal şi tehnic-profesional pentru deschiderea în bune condiţii a anului şcolar 1974 — 1975.

În încheierea lucrărilor, a luat cuvîntul tovarăşul Paul Niculescu-Mizil, care a apreciat munca desfăşurată pînă în prezent pentru aplicarea Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului şi a trasat noi sarcini pentru ridicarea continuă a muncii instructiv-educative, a nivelului de pregătire a elevilor, pentru realizarea integrală a măsurilor privind organizarea reţelei primei trepte a liceului, încadrarea filialelor acestuia cu cadre calificate, dotarea laboratoarelor şi atelierelor, pentru îmbunătăţirea continuă a activităţii de educaţie a elevilor, a controlului şi îndrumării şcolilor, pentru pregătirea deschiderii noului an şcolar.

Cursuri de perfecţionare

Cursurile de perfecţionare pentru învăţători şi educatoare vor avea loc în perioada 1—10 septembrie a.c. La cursuri vor fi cuprinşi toţi învăţătorii care predau la clasele I, precum şi cei din seriile mai vechi, care predau la celelalte clase şi nu au urmat pînă în prezent astfel de cursuri. De asemenea, la aceste cursuri vor participa şi educatoarele care nu au trecut încă prin cursuri de perfecţionare.

Sighişoara — unul din punctele de atracţie ale excursiilor şcolare din această vacanţă

Complexul sportiv al pionierilor „Cireşarii" din sectorul 8 al Capitalei

O documentare deschisă

În preajma celei de a 25-a aniversări a existenţei sale, Biblioteca centrală pedagogică este astăzi în măsură să-şi verifice progresele făcute în definirea profilului şi funcţionalităţii sale în contextul înnoirii permanente a învăţămîntului românesc : asigurarea unei documentări deschise personalului didactic din toate gradele şi tipurile de şcoli. Este o sarcină de care se achită în primul rînd prin adăugarea constantă la colecţiile sale a tuturor lucrărilor, româneşti şi străine, de natură să ajute la perfecţionarea procesului de învăţămînt, în general şi pe discipline, la înarmarea profesorilor şi învăţătorilor noştri cu cele mai moderne cunoştinţe pedagogice şi metodice ; majoritatea acestor lucrări pot fi împrumutate de personalul didactic, fie direct (pentru Capitală), fie prin intermediul şcolii (pentru provincie).

În al doilea rînd, Biblioteca ajută cadrele didactice în pregătirea examenelor de definitivat şi de grad, precum şi în întocmirea oricăror lucrări ştiinţifice pedagogico-metodice prin asigurarea de bibliografii la cerere. Astfel, în decursul timpului, s-a constituit un portofoliu de 650 bibliografii, mereu ţinute la zi, pe temele cele mai actuale ale învăţămîntului nostru, şi care circulă prin împrumut şi la alţi beneficiari decît cei pentru care au fost alcătuite iniţial.

Cea de-a treia şi cea mai elaborată formă de difuzare a informaţiei pedagogice în masa cadrelor didactice o constituie publicaţiile referative editate de Bibliotecă sub titlul generic de „Colecţia modernizarea învăţămîntului" şi care a apărut în următoarele serii : „Probleme de pedagogie contemporană" (vol. 1-4), „Predarea limbii şi literaturii române" (vol. 1-3), „Predarea limbilor străine" (vol. 1—4), „Predarea istoriei" (vol. 1—3), „Predarea disciplinelor artistice" (vol. 1) şi „Predarea la clasele I-IV" (vol. 1). Volumele colecţiei se distribuie liceelor, centrelor şcolare, şcolilor generale din centrele de comună sau oraşe, organelor centrale şi locale de conducere a învăţămîntului, caselor corpului didactic, institutelor pedagogice şi catedrelor universitare de specialitate, bibliotecilor naţionale, judeţene şi municipale.

Ultima activitate desfăşurată de Bibliotecă o constituie asistenţa metodologică asigurată altor biblioteci din sistemul învăţămîntului şi în special celor din cadrul caselor corpului didactic, pentru personalul cărora a organizat cursuri de perfecţionare şi cărora le trimite literatură de specialitate, bibliografii, înregistrînd pe bandă magnetică.

Anul aniversar XXX, an care coincide fericit cu împlinirea unui sfert de secol de existenţă a Bibliotecii, constituie pentru colectivul acestei instituţii un prilej de meditaţie în vederea îmbunătăţirii documentării pe care o pune la dispoziţia personalului nostru didactic.

RADU POPESCU

Sesiune a tinerilor cercetători

În cinstea celei de a XXX-a aniversări a Eliberării patriei şi a Congresului al XI-lea al P.C.R. s-au desfăşurat, sub egida organizaţiei U.T.C., lucrările celei de a treia microsesiuni de comunicări ştiinţifice a tinerilor cercetători din Institutul de cercetări pedagogice.

Tema „Modernizarea învăţămîntului", axată pe priorităţile exprimate în documentele de partid şi de stat referitoare la formarea şi instruirea tinerei generaţii, a constituit un teren fertil pentru investigarea fenomenului educaţional abordat de către tinerii cercetători din unghiuri diferite şi cu mijloacele de cercetare adecvate.

Împletind rezultatele obţinute prin cercetarea concretă în şcoală cu explorarea informaţiei bibliografice, comunicările prezentate au circumscris o bogată arie problematică : elaborarea obiectivelor educaţionale (D. Mihalca, M. Diaconu, M. Vetrov, I. Lungu), stabilirea principiilor metodologice ale educaţiei moral-politice a elevilor (V. Oprea, A. Paleolog), condiţionarea socioeconomică, ergonomică şi estetică a randamentului şcolar (C. Bîrzea, N. Fornea, M. Roman, A. Paleolog, M. Neagoe).

Desfăşurate într-un cadru relativ restrîns — cercetători din institut, reprezentanţi ai Catedrei de pedagogie a Universităţii bucureştene şi ai cadrelor didactice din învăţămîntul general al Capitalei, studenţi ai Facultăţii de pedagogie — lucrările microsesiunii au prilejuit, într-o atmosferă de lucru favorabilă dezbaterilor şi schimburilor de opinii, constructive, un examen al seriozităţii cu care cercetarea pedagogică, prin tinerii ei reprezentanţi, încearcă să aducă soluţii eficiente pentru rezolvarea operaţională a problemelor actuale ale învăţămîntului.

TOMA STAN
cercetător ştiinţific,
Institutul de cercetări pedagogice

REVISTA DE PEDAGOGIE

Anul XXIII, nr. 7-8, iulie—august 1974

În cuprins :

Rubrica „Şcoala şi pedagogia românească la jubileul celor 30 de ani de la Eliberare" este susţinută de : Iulian Nica, Ştefan Bărsănescu, Dumitru Salade, Vasile Bunescu, Ion T. Radu. Emilia Constantinescu, Ecaterina Csengeri, Valentina Filipescu, Luminiţa Ghivirigă, O. Şafran, Ilie Popescu-Teiuşan, Nadia Nicolescu şi Leonida Florea.

La rubrica „Perfecţionarea tehnologiei didactice" scriu : Petre Bărbulescu, Valentina Vişan, Ana-Maria Ichim, Tudorel Mirescu, Antonina Carabogdan, Ioan Neacşu, Fey Laszlo, Fey Istvan, Maria Neacşu, Ioan Tudor şi Sandu Lăzărescu.

În acest număr mai sînt publicate şi cîteva articole ale unor pedagogi străini despre şcoala şi pedagogia românească.

CONSULTAŢII

Învăţătoarea N. A., cu gradul didactic II şi 23 ani vechime în învăţămînt a solicitat transferul pe postul de învăţător publicat vacant în localitatea unde domiciliază şi unde soţul este prof. titular. Cererea de transfer i-a fost respinsă atît de către comisia de transferări cît şi de cea de contestaţii, pe motiv că „postul a fost atribuit tov. institutor M. N., trecut de la clasele V—VIII", cu toate că nu are decît definitivatul şi o vechime de 16 ani în învăţămînt. S-a procedat corect ?

— În cazul restrîngerii de activitate la clasele V-VIII, posturile de învăţător de la clasele I-IV se ocupă cu prioritate de către cei care au şi calificare de învăţători, dacă îşi manifestă această dorinţă şi, de regulă, aceste posturi nu se mai publică vacante. De această prioritate se pot bucura numai cadrele didactice titulare la şcoala respectivă. Din documentele înaintate de dv., completate cu unele investigaţii, rezultă că institutorul M. N. este numai suplinitor şi, astfel, participă alături de ceilalţi solicitanţi la numiri şi transferări pe postul respectiv. Deoarece amîndoi vă încadraţi la motivul apropiere de soţ (soţie) cadru didactic, aflat în activitate permanentă şi cu domiciliul în localitatea unde se solicită transferarea, în rezolvarea cererii trebuia să se ţină seama, în ordine, de celelalte criterii stabilite de legislaţia şcolară. Întrucît primul criteriu de departajare este prevăzut gradul didactic şi dv. aveţi gradul II, vă revine de drept şi transferul pe postul solicitat.

Solicitaţi, înainte de 1 septembrie a.c., inspectoratului şcolar judeţean reanalizarea cazului dv. în sensul celor relatate mai sus. (Statutul personalului didactic art. 24 şi 28).

Prof. supl. Vlad George, Prundu Birgăului, jud. Bistriţa-Năsăud, şi-a încheiat studiile institutului pedagogic de 3 ani, cursuri fără frecvenţă, promovînd examenul de diplomă în sesiunea iulie 1973. Cu toate că la 1 septembrie 1973 totaliza o vechime de 5 ani, în urma dosarului depus pentru angajarea la suplinire pe anul şcolar 1973/1974, cu schimbarea condiţiilor de studii, a fost retribuit lunar numai cu 1510 lei, corespunzător vechimii de la 3 la 5 ani, cu explicaţia că întrucît în iulie şi-a schimbat categoria de studii, nu poate beneficia la 1 septembrie de schimbarea categoriei de vechime.

— Cred că la mijloc e o mică confuzie din partea economistului de la inspectoratul şcolar. Suplinitorii sînt remuneraţi potrivit condiţiilor de studii stabilite pentru funcţia didactică îndeplinită şi stagiul de activitate recunoscut în învăţămînt. Ca atare, pe data de 1 septembrie 1973 aveaţi dreptul la o retribuţie lunară de lei 1590. În cazul de faţă nu se pot aplica prevederile art. 142 şi 131 din Regulamentul privind numirea, transferarea şi evidenţa personalului didactic aprobat cu Ordinul ministrului învăţămîntului nr 12316/1969, privind acordarea gradaţiilor de vechime. Solicitaţi rectificarea încadrării de la 1 510 la 1 590, începînd cu data de 1 septembrie 1973 şi achitarea drepturilor neacordate. (H.C.M. nr. 2841/1968 anexa 1 A pct. 3 din Notă, modificată prin H.C.M. nr. 890/1973, pct. 10 din Precizările privind aplicarea H.C.M. nr. 2841/1968, Codul muncii art. 176).

Maistrului-instructor A.A.B. nu i se recunoaşte ca vechime în învăţămînt timpul de aproape cinci ani cît a fost preşedinte de sindicat scos din producţie.

— Pe lîngă timpul servit în unităţile şcolare sau în funcţii de îndrumare şi control al învăţămîntului se consideră vechime în învăţămînt şi timpul servit în alte sectoare de muncă potrivit Normelor privind stabilirea vechimii în învăţămînt a personalului didactic din învăţămîntul preşcolar, obligatoriu de cultură generală, liceal, profesional şi tehnic, aprobate cu Ordinul ministrului învăţămîntului nr. 954/1969.

Conform punctului 6 şi punctului 2 a, se consideră vechime în învăţămînt şi timpul cît aţi îndeplinit o funcţie electivă salarizată în organizaţiile de masă — în cazul de faţă sindicat. Solicitaţi recunoaşterea acestui timp ca stagiu în învăţămînt invocînd art. 175 din Statutul personalului didactic şi normele la care ne-am referit.

Prof. IOAN BADIU

ÎN ÎNTÎMPINAREA CELUI DE AL XI-LEA CONGRES AL P.C.R.

Un învăţământ modern — factor al progresului ţării

Constituită ca un sistem dinamic, stabil şi unitar, şcoala, învăţământul în general, este strîns legată de realităţile social-economice, sporindu-şi continuu eficienţa prin îmbinarea organică a procesului de instruire cu activitatea practică în producţie, astfel ca, pînă la terminarea cursurilor, tinerii să dobîndească cunoştinţele practice, necesare încadrării într-o activitate utilă.

Conform Proiectului Directivelor, structura şcolii româneşti cuprinde următoarele trepte de şcolarizare: **învăţămîntul preşcolar**, în care vor fi cuprinşi un număr sporit de copii între 3—6 ani, astfel încît la sfîrşitul cincinalului, gradul de cuprindere va fi de cel puţin 80 la sută din copiii de vîrstă preşcolară. Concepute ca prima treaptă a sistemului de învăţămînt, grădiniţele numără în prezent 11 000 de unităţi care cuprind 670 000 de copii. S-au dezvoltat, şi se vor dezvolta în viitor, grădiniţele din mediul rural, grădiniţele sezoniere şi casele de copii.

Se va încheia acţiunea de generalizare a **învăţămîntului de 10 ani** care va cuprinde întreaga generaţie de tineri în prima treaptă de liceu. Prelungit la 10 ani de şcolarizare obligatorie, învăţămîntul de cultură generală cuprinde şcoala primară de 4 ani, gimnaziul de 4 ani şi prima treaptă a liceului de 2 ani. Acest sistem de organizare asigură tinerilor o pregătire unitară ştiinţifică şi de cultură generală şi, în acelaşi timp, o pregătire profesională de specialitate care le va facilita integrarea în timp scurt în producţie.

În ceea ce priveşte următoarea treaptă, **liceul**, Proiectul de Directive prevede creşterea numărului elevilor cuprinşi în **liceele de specialitate** — 70 la sută din numărul elevilor vor intra în aceste licee — realizîndu-se astfel o mai bună concordanţă între numărul absolvenţilor şi cerinţele de cadre calificate pentru economie.

În perioada 1976—1980 se va dezvolta **învăţămîntul profesional**, astfel încît în şcolile de acest tip vor fi pregătiţi 550—600 de mii muncitori şi 750—800 de mii la cursurile de calificare de scurtă durată. 250—300 de mii de tineri vor fi pregătiţi prin învăţămîntul liceal. Atenţie deosebită se va acorda pregătirii muncitorilor calificaţi în meserii din ramurile: construcţii de maşini — electronică, electrotehnică, maşini-unelte, optică, mecanică fină, utilaje tehnologice, — chimie, metalurgie, industria minieră, agricultură.

Învăţămîntul superior va asigura, prin modul în care va fi organizat, satisfacerea deplină a cerinţelor de cadre pentru întreaga activitate economico-socială. Va creşte cu precădere numărul studenţilor în învăţămîntul tehnic. În 1976—1980 vor absolvi învăţămîntul superior şi postliceal 180—200 de mii de tineri dintre care 83 000 vor fi ingineri şi subingineri. Prin legarea mai strînsă a instrucţiei de practică, facultăţile vor deveni centre puternice de învăţămînt, cercetare şi producţie.

Chemat să asigure absolvenţilor o pregătire multilaterală, o calificare complexă, învăţămîntul va trece în următorii ani printr-un larg şi susţinut proces de înnoire şi modernizare, de îmbunătăţiri calitative. Se vor îmbunătăţi în acest scop planurile de învăţămînt şi programele şcolare, se vor perfecţiona metodele de predare. Ca premisă esenţială pentru perfecţionarea învăţămîntului pentru dezvoltarea sa viitoare, Proiectul de Directive subliniază necesitatea completării şi înnoirii continue a cunoştinţelor prin diverse sisteme de reciclare, organizate pe bază de programe speciale, care să permită perfecţionarea periodică a cunoştinţelor tuturor cadrelor pe niveluri de pregătire şi specialitate.

MONICA ROBEA

Învăţămîntul deceniului al IX-lea

Ca în toate documentele de partid, actualul Proiect de Directive urmăreşte dezvoltarea susţinută a tuturor compartimentelor economiei naţionale şi creşterea, sub raport cantitativ şi calitativ, a forţei de muncă. Aşa cum demonstrează obiectivele cincinalului 1976—1980, forţei de muncă, omului societăţii noastre, i se acordă o deosebită atenţie, concretizată prin grija statului şi a partidului pentru formarea profesională în concordanţă cu cerinţele lumii contemporane. Dată fiind importanţa cercetării ştiinţifice şi a progresului tehnic în acest context, este firesc ca în perioada imediat următoare — deceniul al IX-lea al secolului nostru — **nivelul de pregătire multilaterală a întregii populaţii** şi, în special, a celei ocupate în ramurile productive ale economiei să depăşească cu mult parametrii actuali. Aşadar învăţămîntului, principal factor de instruire şi formare a omului, în scopul promovării sale în consens cu progresul societăţii noastre, îi revine sarcini suplimentare între anii 1981—1990 Una dintre ele, generalizarea treptei a doua a liceului — avînd în vedere că în etapa 1976—1980 se va termina generalizarea primei trepte a liceului — apare ca o măsură obiectivă.

Urmărind ritmul actual al construcţiei societăţii noastre şi oprindu-ne, în mod special, la sectorul instrucţiei şi educaţiei populaţiei şcolare, din care se recrutează forţa de muncă a viitorului, nu este greu să ne imaginăm cum vor arăta instituţiile şcolare, de artă şi cultură ale deceniului IX. Scopul învăţămîntului de toate gradele, în continuă perfecţionare — ale cărui spaţii se vor dezvolta corespunzător necesităţilor social-economice ale societăţii, după cum prevede Proiectul de Directive — este de a asigura o pregătire generală tehnico-ştiinţifică, de a da absolvenţilor, la diferite nivele, posibilitatea participării, împreună cu cadrele didactice, la activitatea de cercetare, sau a încadrării lor în munca productivă, în aşa fel, încît rezultatele obţinute să satisfacă cele mai înalte exigenţe de calitate.

Generalizarea treptei a doua a liceului, în cadrul unui sistem de învăţămînt structurat în strînsă corelaţie cu dezvoltarea tuturor ramurilor economiei naţionale, va permite o continuă perfecţionare profesională a tuturor oamenilor muncii, o permanentă creştere a nivelului de cultură al întregii populaţii. Economia României socialiste după 1980 — ştiinţific organizată pe baza unei riguroase planificări — va solicita din ce în ce mai intens şi din ce în ce mai multe cadre cu calificare medie şi superioară, capabile să conducă şi să execute procesele economice şi activităţile din sectoarele socio-culturale, cadre care vor contribui la dezvoltarea avuţiei materiale şi spirituale a naţiunii noastre la ridicarea continuă a bunăstării întregului popor.

VALERIA BACIU

Studierea aprofundată a documentelor Congresului

Pregătirile pentru deschiderea anului de învăţămînt 1974-1975 se desfăşoară sub semnul amplelor dezbateri asupra documentelor Congresului al XI-lea al P.C.R. şi însuşirii ideilor fundamentale ale acestor documente, de către întregul nostru popor.

Documentele Congresului — **cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român şi a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale a României şi Proiectul Directivelor Congresului al XI-lea al Partidului cu privire la planul cincinal 1976-1980 şi liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981-1990** — exprimă interesele vitale ale întregii noastre naţiuni şi direcţiile fundamentale ale edificării cu succes a noii noastre societăţi.

După cum s-a comunicat în presă, recenta Plenară din 27-29 iulie a.c. a hotărît să fie dat publicităţii **Proiectul programului Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism.**

Cadrele didactice de toate specialităţile, din toate gradele de învăţămînt şi din toate unităţile şcolare studiază documentele Congresului cu profundă atenţie şi cu întreaga responsabilitate a sarcinii de a transmite tinerelor noastre generaţii de elevi întreaga contribuţie a Congresului al XI-lea al P.C.R. şi, în mod hotărîtor, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, la îmbogăţirea teoriei şi practicii revoluţionare.

Preluarea şi însuşirea ideilor fundamentale ale documentelor şi, în mod special, a direcţiilor dezvoltării economico-sociale a României constituie un sprijin de cea mai mare însemnătate pentru îmbogăţirea conţinutului consfătuirilor cadrelor didactice — care vor avea loc în prima jumătate a lunii viitoare — şi a procesului instructiv-educativ în noul an şcolar.

În cadrul măsurilor pregătitoare deschiderii noului an şcolar este necesar ca **în cabinetele de ştiinţe sociale să se organizeze dotarea cu documentele publicate şi care se vor publica în continuare, precum şi prezentarea acestora în modalităţile specifice activităţii didactice.**

O temeinică studiere se cere desfăşurată asupra tuturor capitolelor şi acelor părţi din documentele Congresului, care se referă la învăţămînt, la dezvoltarea activităţii de formare şi de pregătire a cadrelor, la sarcinile esenţiale ale treptelor de învăţămînt, precum şi la direcţiile progresului şcolii noastre în deceniul al IX-lea.

Pentru învăţămînt, pentru întreaga activitate de educare a elevilor, **Programul partidului constituie carta fundamentală a formării politice şi morale, a cultivării dragostei faţă de muncă pusă în slujba dezvoltării neîntrerupte a societăţii noastre socialiste şi a aşezării continue a relaţiilor umane pe temeiurile eticii şi echităţii socialiste.**

Primul trimestru al noului an şcolar cuprinde atît perioada premergătoare lucrărilor Congresului, cît şi zilele în care va avea loc acest eveniment istoric din viaţa poporului nostru. Aceasta impune muncii de studiere a documentelor Congersului **un caracter operativ şi operaţional, în condiţiile unei activităţi didactice responsabile şi eficiente.**

CONSTANTIN TEODORU

PREŞCOLARII

Abordarea unitară a noii programe pentru grădiniţe

În cadrul cursurilor de perfecţionare din toamna acestui an, educatoarele vor începe studiul sistematic al viitoarei programe pentru învăţămîntul preşcolar, acţiune ce va fi extinsă ulterior şi la celelalte cadre didactice din grădiniţe. În acest mod se preconizează o cunoaştere prealabilă a documentului ce urmează să fie aplicat în practică în perspectivă.

Este cunoscut faptul că valoarea unei programe depinde în cea mai mare măsură de modificările pe care le determină în practica educativă, de modul în care ea devine un instrument de lucru larg utilizat, de perspectivele pe care le deschide în evoluţia beneficiarilor ei, ca şi a celor care operează cu ea. Pentru a declanşa aceste modificări, programa trebuie înţeleasă. Nu este vorba de o parcurgere a ceea ce este nou, a ceea ce reprezintă o continuare a programei anterioare, ci de o pătrundere a concepţiei care stă la baza ei.

Concepţia programei pentru învăţămîntul preşcolar îşi fundamentează principiile pe : **o viziune clară asupra copilului, beneficiarul direct al conţinutului ei ; un mod ştiinţific de rezolvare a raportului dintre educaţie şi dezvoltarea copilului, o anumită atitudine referitoare la posibilităţile de influenţare a procesului instructiv-educativ asupra conţinutului viitoarei personalităţi a copilului ; o imagine a omului, a tipului de om pe care-l preconizează în perspectivă ; o poziţie asupra rolului şi funcţiilor grădiniţei, ca principală formă de educaţie instituţionalizată a preşcolarilor, asupra locului pe care-l ocupă în sistemul de învăţămînt, precum şi a relaţiilor în care intră grădiniţa cu şcoala primară şi alte instituţii de învăţămînt ; un punct de vedere în legătură cu raportul dintre grădiniţă şi ceilalţi factori educativi care acţionează mai mult sau mai puţin sistematic asupra preşcolarului, respectiv : familia, grupurile de joc, mass-media etc.**

În sfîrşit, un element hotărîtor în acest complex angrenaj îl constituie **poziţia faţă de educatoare,** factorul hotărîtor în realizarea în practică nu numai a concepţiei programei, dar a întregului conţinut.

Întrucît timpul şi spaţiul nu ne permit o analiză amplă a tuturor acestor componente, vom selecţiona cîteva aspecte care ni se par mai semnificative, urmînd ca asupra celorlalte să se mediteze şi să se discute mai amplu în cadrul cursurilor şi seminariilor ce vor fi organizate la nivelul fiecărui judeţ.

În genere, trebuie să remarcăm că imaginea copilului care se poate desprinde din cercetările actuale de psihologia copilului este departe de a fi bine închegată, unitară, clară. Întîlnim adesea în manualele şi lucrările de specialitate o imagine — construcţie mintală artificială, o proiectare a modului de a fi a adultului redus ca dimensiune, care nu ne ajută să depăşim un mod de înţelegere empiric a copilului. Ceea ce se recunoaşte însă, în unanimitate, de către cercetările actuale, este faptul că posibilităţile nelimitate de dezvoltare ale copilului nu sînt încă detectate, iar practica educativă valorifică în mică măsură potenţialul mereu crescînd al generaţiilor actuale de preşcolari. În mod deosebit, psihologia copilului este deficitară în privinţa unei teorii complete şi clare asupra învăţării la vîrstele mici. Psihologul sovietic L. S. Vigotski rămîne pentru moment cel care a abordat o teorie a învăţării şi, chiar mai mult, relaţia dintre învăţătoare şi programa grădiniţei de copii, jalonînd şi unele cerinţe în această privinţă. Ceea ce a subliniat L. S. Vigotski ca principală defecţiune a programelor timpului său a fost „limitarea la fapte strict concrete", lipsă semnalată şi în programele zilelor noastre. Ceea ce nu reuşim încă să transpunem în practica elaborării programei, chiar şi în a celei viitoare, este faptul că preşcolarul este în stare să-şi construiască o teorie despre tot ceea ce-l înconjoară, prin care îşi explică şi stabileşte un şir întreg de relaţii (Vigotski). În modul de aplicare a noii programe de către educatoare, este recomandat să se ţină seama de acest mod de abordare globală a realităţii de către copil, evitînd prezentarea fărîmiţată excesiv a lumii înconjurătoare, aşa cum se manifestă tendinţa.

O problemă esenţială este înţelegerea de către educatoare a nivelului de dezvoltare a copilului, a posibilităţilor în raport cu programa. În genere, programele concep copilul prin prisma posibilităţilor la nivelul mediu. Actuala programă încearcă în unele direcţii să ia ca punct de plecare potenţele la un nivel maximal, justificînd această poziţie prin faptul că o perspectivă mai largă poate dezlănţui mai bine forţele necunoscute şi în consecinţă nevalorificate ale copilului contemporan, copil care îşi modifică coordonatele mai repede decît îl poate surprinde cercetarea psihologică. În condiţiile în care şansele influenţelor educative sînt cu mult mai mari la vîrstele mici decît în orice altă etapă de dezvoltare a copilului, a lua ca punct de plecare imaginea unui copil sub nivelul posibilităţilor sau la limita posibilităţilor medii, înseamnă a opri, a frîna procesul firesc de dezvoltare a copilului. Acest punct de vedere trebuie însă înţeles în profunzime, el nu exclude prudenţa, tactul cu care trebuie aplicate unele prevederi maximale.

Un alt aspect nou în concepţia programei grădiniţelor de copii îl constituie modul în care este rezolvat raportul dintre conţinutul instruirii şi particularităţile de vîrstă ale copilului. Pînă în prezent, majoritatea programelor au plecat de la teza că o programă trebuie adaptată strict la particularităţile de vîrstă ale copiilor la care se aplică. S-a considerat că fiecărei etape îi corespunde un anumit volum şi o anumită structură de cunoştinţe şi că trebuie aşteptat să se atingă un anumit grad de maturizare pentru a introduce alte cunoştinţe sau alte obiecte de învăţămînt. Opus acestei orientări se impune din ce în ce mai mult, în rîndul celor care elaborează programe, teza „că oricărui copil, la orice stadiu de dezvoltare, i se poate preda cu succes orice obiect de învăţămînt într-o formă intelectuală adecvată" (Jerome S. Bruner — Procesul educaţiei intelectuale).

Această orientare a stat la baza introducerii în actuala programă a unor probleme educative mai complexe cuprinse în capitolele „Educaţia moral-patriotică", „Cunoaşterea mediului înconjurător" şi „Reprezentări matematice".

Ca în toate aspectele sale, noua programă se sprijină şi în ceea ce priveşte viziunea asupra grădiniţei, a raportului grădiniţei cu şcoala primară, pe orientarea dată de documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 18–19 iunie 1973, plenară care a confirmat şi elucidat poziţia grădiniţei în sistemul de învăţămînt românesc. Analiza noii programe, din acest punct de vedere, va constitui o ocazie fericită pentru aprofundarea direcţiilor în care trebuie să se dezvolte învăţămîntul preşcolar şi, în consecinţă, a sarcinilor de răspundere care revin educatoarelor.

În încheiere, ne vom opri asupra poziţiei pe care o preconizează noua programă cu privire la **educatoarea** care va aplica prevederile acesteia. Principalele atribute de care are nevoie educatoarea în lumina sarcinilor care decurg din programă, sînt : receptivitatea, spiritul creator, inventivitatea, îndrăzneala în faţa noului, flexibilitatea şi supleţea în gîndire, conştiinciozitatea şi perseverenţa în depăşirea nivelului actual. Avem convingerea că fiecare educatoare îşi va face o problemă de conştiinţă din responsabilitatea pe care o are faţă de copii, faţă de părinţi şi, în ultimă instanţă, faţă de societate, în a atinge nivelul care să favorizeze **realizarea maximală** a prevederilor cuprinse în noua programă.

Prof. MARIA TAIBAN
Liceul pedagogic de educatoare din Bucureşti

BIBLIOGRAFIE AJUTĂTOARE

Pentru a sprijini acţiunea de informare şi documentare a educatoarelor care vor participa, în noul an şcolar, la cursurile de perfecţionare organizate de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, în vederea familiarizării cu noua programă a grădiniţei şi aplicării ei judicios creatoare, dăm mai jos o listă a articolelor apărute, de-a lungul anului şcolar trecut, pe această temă, în presa de specialitate.

1. Ion T. Radu — „Integrarea grădiniţei în sistemul de învăţămînt — Învăţămîntul preşcolar, nr. 3/1973.
2. Eleonora Pop — „Noi dimensiuni ale învăţămîntului preşcolar" — Învăţămîntul preşcolar, nr. 4/1973.
3. Elena Someşan — „Concepţie unitară între educaţia preşcolară şi primele clase primare" — Învăţămîntul preşcolar, nr. 4/1973.
4. Florica Andreescu — „Perfecţionarea activităţii educative din grădiniţa de copii" — Învăţămîntul preşcolar, nr. 4/1973.
5. Maria Taiban — „Accentuarea caracterului formativ-educativ al procesului de cunoaştere a mediului înconjurător" — Revista de pedagogie, nr. 6/1974.
6. Florica Andreescu — „Activităţile cu conţinut matematic în grădiniţa de copii" — Revista de pedagogie, nr. 6/1974.
7. Ion T. Radu — „Grădiniţa — prima treaptă" — Tribuna şcoli nr. 105/11 VIII 1973.
8. Eleonora Pop — „Viitoarele programe — contribuţii orientative" — Tribuna şcolii, nr. 119/24 XI 1973.
9. „Contribuţii la elaborarea noilor programe ale grădiniţelor" (articole apărute în pagina „Preşcolarii" a revistei Tribuna şcolii în perioada decembrie 1973—februarie 1974).
10. Eleonora Pop — „Educaţia preşcolarilor în perspectiva corelării grădiniţelor cu şcoala primară" — Tribuna şcolii, nr. 145/6 VII 1974.

CLASELE I–IV

Pregătirea înv activitatea a el

Anul şcolar 1974—1975 ridică în faţa noastră, a învăţătorilor, ca dealtfel în faţa tuturor slujitorilor şcolii, o sarcină de maximă responsabilitate : ridicarea nivelului calitativ al învăţămîntului.

În articolul de faţă, mă voi referi la cîteva aspecte ce privesc pregătirea învăţătorului pentru activitatea independentă a elevilor, pregătire de care depinde, în ultimă instanţă, calitatea predării. Poate, pentru colegii mei cu vechime şi experienţă, cele ce voi spune nu sînt lucruri noi. Convingerea mea este însă că desfăşurarea eficientă a activităţii independente este necesar să se bazeze pe o cunoaştere minuţioasă a elevului în orice moment al evoluţiei sale.

Aflarea adevărurilor prin cercetarea proprie asigură realizarea unor imperative majore ale învăţămîntului actual între care : individualizarea procesului instructiv-educativ, respectarea particularităţilor individuale, a ritmului propriu fiecărui elev, înlăturarea repetenţiei, cultivarea încrederii în forţele proprii, legarea instrucţiei de practică, asigurarea unui învăţămînt accesibil şi temeinic. Vorbind de activitatea independentă, avem în vedere activitatea din timpul lecţiei, activitatea suplimentară cu elevii rămaşi în urmă, activitatea desfăşurată acasă.

O primă modalitate de individualizare a procesului instructiv ar fi aceea a împărţirii colectivului pe grupe (omogene sau eterogene). În activitatea pe grupe neomogene, se observă însă că sarcinile sînt rezolvate mai ales de elevii buni. De aceea, mai ales atunci cînd scopul era ca prin exerciţii să se ajungă la deprinderi, am procedat la divizarea colectivului pe grupe omogene, dînd fiecăreia sarcini la capacitatea ei de rezolvare.

Motivăm aceasta prin faptul că sarcinile identice ar duce la o atitudine de automulţumire pentru elevii buni şi de renunţare din partea celorlalţi, în imposibilitate de a le rezolva. Sînt cazuri în care individualizarea sarcinilor trebuie să meargă pînă la fiecare elev în parte (ne referim în special la cei care întîmpină greutăţi). O astfel de organizare mi-a oferit posibilitatea să-i aproprii treptat de cei buni, scoţîndu-i din mediocritate. Numărul elevilor „dificili" tinde să dispară.

Socotesc necesar ca, în întocmirea planificării trimestriale, să acordăm multă atenţie activităţii independente (consemnată săptămînal în rubrica rezervată). Învăţătorul este în măsură să aprecieze ceea ce poate elevul să descopere prin forţele proprii. Să nu-i dăm nimic de-a gata. Sînt numeroase împrejurările cînd, pe baza unor legături prealabile, elevii ajung la descoperirea unei soluţii inedite care, prin exerciţii, se transformă în deprindere, în algoritm.

E valabil aici exemplul însuşirii diferitelor cazuri ale celor patru operaţii aritmetice în toate clasele ciclului primar. Este necesar ca activitatea independentă să fie precedată nu numai de reamintirea bazei teoretice, ci şi de efectuarea unui număr suficient de cazu numai prin ac stereotipă, acti zează scop l. cesar ca ea să de dificultate, capacităţii fie

Sînt cazuri devărului se maj multe căi Cred totuşi c opteze pentru Dînd elevilor activităţi inde rul poate lucr care întîmpină

Considerăm nu a pus în sitatea de a r dependent anu şi-a atins scop vul nu este c tea informaţiei convinşi dacă Mai mult, în re a elevului, a este minim sa exagerare, pute lecţie oferă p buie să ofere tăţi aplicative

Neglijarea a îndreptăţeşte astfel de lecţie ciu de concep pra scopului ne fie clar în tribuie la for capacităţi, iar care sînt cele pentru a ajun

Referindu-ne predarea nume am căutat mo re conştientă a merelor. Pentr merele situate elevii au fost că toate posib punere a acest mai mulţi te însuşirea fiec ră am cerut el dent, să găs cuprind fe scrie aceste leze cu ele pr tre elevi au acestor cuvinte de învăţător, s închegate.

S-a realizat sunetului, şi a re, compunere sprijin. Mu trebuie să vi tensă a funcţi obligăm elevii compare, să medităm în c propuse contri mobilităţii, el tăţii gîndirii.

Exemplificăm ciţiu propus el III-a, la calcul dreptunghiului „Perimetrul echivalent cu caietului de ar deseneze astf ghiuri".

Pentru a aju rea soluţiilor gîndit în două mea + lăţimea

I. Cea mai egală cu un pă mea corespunz 18 — 1 17 De aici, măr

ătorului pentru dependentă vilor

rticulare. Dar condiții, fiind ea nu-și reali- este ne- nă un element dit, conform elev.

are aflarea a- realiza pe l de eficiente. ul poate să dintre ele. bilitatea unei nte, învățăto- rect cu cei cultăți.

lecție care elevilor nece- a în mod in- sarcini nu pentru că ele- nt de utilita- noi nu sîntem ost însușită. sul de forma- ul informației ar nul. Fără firma că orice litatea (și tre- sirii de activi- ependente.

i aspect ne firmăm că o un grav vi- Medtind asu- ei, trebuie să măsură ea con- a diferitelor să stabilim bune mijloace acestea.

exemplu, la ei în clasa I ți de însuși- mponenței nu- ecare din nu- seria 1—20, tați să găseas- ile de com- din doi sau i. Paralel cu sunet și lite- r ca, indepen- cuvinte care însușit să te, să formu- ții. Mulți din- t ca, pe baza ese sau date mpună texte

l consolidarea rei, autodicta- cuvîntul de independentă solicitarea in- gindirii. Să analizeze, să eralizeze. Să sură sarcinile la dezvoltarea tății, plastici-

rintr-un exer- or din clasa a a perimetrului

unghiului este pătrățele ale etică. Să se de dreptun-

la evidenție- bile, elevii au duri: lungi- 36 : 2 = 18. ă lățime este el. Deci, lungi- re este egală mă mare). ățimea cu cîte un pătrățel și micșorînd lungimea cu un pătrățel, se ajunge la stabilirea tuturor posibilităților.

II. Am presupus lungimea = lățimea. Fiecare avînd 36 : 4=9; dar dreptunghiul nu are laturile egale. Deci lungimea va fi 9 + 1 = 10, lățimea 9 — 1 = 8 și așa mai departe.

Elevii trebuie să fie obișnuiți cu o anumită tehnică de a lucra independent. Ne referim la posibilitatea lor de autocontrol (verificarea unei operații prin efectuarea probei; faptul că la împărțirea în scris resturile parțiale trebuie să fie mai mici decît împărțitorul etc.).

La cunoștințe despre natură, studierea unei plante sau a unui animal se realizează de obicei în aceeași ordine de idei. De aceea, cunoscînd această ordine și avînd obiectul natural sau imaginea acestuia, elevii pot să-l cerceteze în mod independent.

Vorbind despre o anume tehnică, nu trebuie să scăpăm din vedere obișnuirea elevilor de a lucra în mod independent cu manualul și alte cărți. Extragerea ideilor principale, ordonarea unor idei date conform conținutului, răspunsul la întrebări, formularea de întrebări pe baza unor propoziții date, studierea conținutului de idei pe baza unui plan dat, se numără printre procedeele cele mai curente. Grija noastră se va manifesta și în asigurarea unor procedee variate de muncă independentă, în stimularea spiritului creator. Învățătorul este în măsură să consemneze progresul elevilor în efectuarea temelor de muncă independentă.

O preocupare deosebită trebuie să avem în alegerea temelor de muncă independentă date pentru acasă unde elevul nu mai are sprijinul nostru. Să informăm familia cum să sprijine copiii în efectuarea temelor.

Sporirea ponderii învățării prin activitate independentă constituie o modalitate eficientă, demonstrată de experiența școlii românești, mai mult, o necesitate a învățămîntului modern.

Ea impune anumite restructurări a lecției tradiționale privind pregătirea minuțioasă a învățătorului, sporirea ponderii participării elevului, îmbinarea optimă a activității elevului și a învățătorului.

O problemă care ne solicită încă multă atenție este aceea de a se găsi modalități operative de verificare și apreciere a muncii independente. Cert este faptul că lecția, în structura ei actuală, nu ne oferă deplin această posibilitate. Întrucît vorbeam de o restructurare a lecției tradiționale, nu vedem ce ne-ar împiedica să începem lecția nouă prin analizarea muncii independente din lecția precedentă. Aceasta ne va oferi o imagine realistă a punctului de plecare în fiecare nouă lecție.

Dînd muncii independente atenție mai mare în fiecare lecție, orientînd-o după posibilitățile individuale ale fiecărui elev, vom contribui din plin la realizarea unui învățămînt prioritar formativ.

Inv. emerit
CORNELIU MARINESCU
Școala de aplicație a Liceului pedagogic din Cîmpulung, județul Argeș

GIMNAZIUL ȘI LICEUL

Un învățămînt de calitate la clasele filiale

Potrivit sarcinilor stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1973, Inspectoratul școlar al județului Brașov, cu sprijinul și îndrumarea Comitetului județean de partid, a conceput programul concret de măsuri privind realizarea condițiilor generalizării primei trepte a liceului, corespunzător cerințelor dezvoltării economico-sociale a județului.

Astfel, s-a acționat la nivelul județului și al fiecărei unități școlare pentru: cuprinderea în licee și în filialele lor a tuturor absolvenților clasei a VIII-a; asigurarea condițiilor didactico-materiale necesare desfășurării procesului instructiv-educativ; îmbunătățirea încadrării școlilor cu personal didactic calificat.

În noul an școlar, vor funcționa în județul Brașov 19 licee industriale, 2 licee economice, 2 licee agricole și un liceu sanitar, un liceu pedagogic, un liceu de muzică și arte plastice și 12 licee real-umaniste, iar 25 de unități școlare sînt planificate cu filiale de liceu.

Pentru o judicioasă cuprindere a absolvenților clasei a VIII-a în prima treaptă liceală, s-a desfășurat o activitate științifică de orientare școlară și profesională manifestată la nivelul fiecărei școli generale prin: asistență complexă și un sistem organizat de informare a elevilor, prin ținerea evidenței opțiunilor elevilor față de care s-a intervenit pentru reorientarea unora dintre ei spre tipuri și profile de școli în funcție de capacitățile și interesele elevilor, precum și de necesitățile economice ale județului. Comisia județeană cu probleme de orientare școlară și profesională coordonează și îndrumă activitatea comisiilor de resort din școli, acționînd asupra elevilor rămași încă neînscriși în anul I liceal.

De asemenea, se urmărește îmbunătățirea continuă a condițiilor didactico-materiale și a folosirii spațiului școlar existent în anul școlar trecut din unitățile școlare în care vor funcționa clase filiale. Lucrările de zugrăvire, reparații și întreținere, executate și recepționate pînă în prezent sînt calificate ca bune.

Pentru elevii proveniți din alte localități ale județului sau din alte județe preconizăm ca din cele 11 319 locuri din internate, circa 3 500 să fie rezervate pentru elevii din anul I liceal.

În localitățile urbane și rurale în care vor funcționa clase afiliate s-au luat măsuri pentru dotarea laboratoarelor de fizică, chimie, biologie, științe sociale și a atelierelor-școală, pentru redistribuirea fondului de material didactic existent în unități (bază-filială), pentru o repartizare echitabilă în funcție de necesar, a materialului didactic, precum și îmbunătățirea dotării prin transfer de la unitățile patronatoare.

Totodată, s-au stabilit măsuri pentru organizarea în anul școlar 1974—1975 de gazde comune în localitățile în care funcționează clase filiale (Bod, Prejmer, Racoș). Acțiunea de aprovizionare a școlilor cu manuale școlare se estimează a fi terminată pînă la 21 august a.c.

Pentru realizările obținute în asigurarea unor condiții didactice materiale bune exemplificăm conducerile de școli cu clase filiale din comunele: Bran, Bod, Prejmer, Școala generală nr. 2 din Codlea ș.a.

Lucrările de numire și transfer, ca și cele de titularizare prin concurs au asigurat încadrarea unităților școlare liceale cu personal didactic calificat corespunzător.

Pentru anii școlari viitori, inspectoratul școlar va organiza cu profesorii acțiuni metodice de perfecționare în școală și în afara ei. Stimularea activității metodice se va realiza, de asemenea, și prin colaborarea între școlile de bază și filialele acestora.

Prin măsurile luate, credem că vom asigura începerea noului an școlar în cele mai bune condiții, realizînd astfel generalizarea primei trepte a învățămîntului liceal în județul nostru.

ELENA ȚUȚOC
inspector școlar la Inspectoratul școlar al județului Brașov

CREATIVITATE

Între cei doi factori prin care se transmit cunoștințe elevilor: profesorul și manualul, este necesar să se stabilească un raport care să permită — prin conexiunea lor — ridicarea randamentului școlar și perfecționarea continuă a sistemului de muncă didactică. Dar acest raport nu se realizează întotdeauna în varianta sa optimă, căci, profesorul — care exercită rolul conducător în procesul de învățămînt — adoptă față de pagina de manual o poziție care, cînd mărește, cînd diminuează sau chiar anulează valoarea fie a unuia, fie a altuia din termenii raportului.

Cum se manifestă, în diverse cazuri, această poziție?

Uneori, profesorul se situează „sub pagina de manual", devine sclav al acesteia. Într-un asemenea caz, el exagerează valoarea paginii și, diminuîndu-și — conștient sau inconștient — rolul, nu face altceva decît „să spună" pagina de manual, să-i dea sonoritate. Și cum orice expunere care încearcă să reproducă un text — cît de atent ar fi pregătită — rămîne ca formă sub expresia scrisă — care e, de fapt, pagina de manual — și expunerea profesorului în maniera reproducerii aidoma după manual este inferioară manualului însuși (ca unitate, integralitate, expresie). Această manieră alimentează „toceala" elevilor, atît de condamnată și lipsită de sens.

Altă poziție a profesorului este antitetică celei prezentate și se manifestă prin exacerbarea rolului său și neglijarea completă a manualului. Trezind elevilor lipsa de încredere în manuale, aceștia nici nu le deschid, rămînînd să învețe după notițe. Or, învățarea numai după notițe este prima treaptă a superficialității în studiu, căci pe pagina de notițe nu se poate niciodată medita.

O altă manieră este „schematizarea" paginii de manual. În aparență, această schematizare ar fi destul de valoroasă, dar atunci cînd e făcută sec duce la ruperea unității unui conținut, la scheletizarea acestuia, făcînd ca, dintr-un corp bine împlinit — care ar fi pagina de manual — să rămînă doar „fierăria" nu rareori ruginită.

Opusă acestei maniere este „împănarea" paginii de manual, completarea acesteia cu chestiuni minore, care formează adevărate excrescențe pe corpul paginii. Din dorința de a spune „mai multe", profesorul adaugă de la sine și atîtea nimicuri pînă transformă lecția într-un mozaic, poate destul de atractiv, dar cu o valoare îndoielnică; de aceea, a te pregăti pentru lecție înseamnă, în acest caz, pe lîngă a ști ce să spui și a ști ce să nu spui, ce lași la o parte.

A cincea variantă, pe care o considerăm de asemenea nepotrivită, este hibridarea paginii de manual. Profesorul „spune" și ce e în manual și ce mai crede el, fără unitatea organică cerută de corpul de cunoștințe ale lecției astfel încît ajunge să facă dintr-o lecție două lecții zigzagate, intersectate pe aceeași temă.

După aceste 5 variante nerecomandate, ne întrebăm care ar fi cea mai bună poziție a profesorului față de pagina de manual?

O pagină bună de manual, pentru a fi înțeleasă de elev, nu trebuie nici spusă aidoma, nici neglijată, nici schematizată, nici împănată și nici hibridată de profesor, ci reliefată de acesta. Cum e și firesc, pagina este o suprafață plană pe care însă — paradoxal lucru — stă o cunoaștere în relief.

Din această pagină profesorul va ridica în fața elevilor munții și piscurile cunoașterii, va coborî cu ei în adîncurile cugetării, va

Lucrări în laborator

străbate hățișurile pătrunderii spre esențe, se va odihni sub un orizont larg pe drumul înțelegerii, va privi spre zarea incertitudinii, de unde pornește o altă cale spre o nouă cunoaștere, va face, așadar, din această pagină cel puțin un tablou viu, dacă nu un corp tridimensional distinct reliefat. Profesorul va învia, astfel, pagina de manual, aducînd unele părți ale textului în planuri prioritare, ducînd altele spre planuri secundare, subliniind pe unele, estompînd pe altele, mărind dimensiunile unora, micșorînd pe ale altora — în funcție de cantitatea și gradul de cunoaștere conținute.

Există un secret al acestei reliefări?

Doar înțelegerea deplină a acestei pagini, meditarea și încrederea în valoarea ei (cînd este bună; cînd nu este bună, profesorul este necesar s-o refacă), la care se adaugă și respectarea, în explicare a unor elemente ca: tonalitate, ritm, accent, pauze.

Prof. GH. DASCĂLU
Liceul din Babadag
județul Tulcea

În sprijinul consfătuirilor cadrelor didactice

În prima jumătate a lunii viitoare, vor avea loc consfătuirile cadrelor didactice care — orientate spre deschiderea noului an școlar — vor dezbate și vor contribui la asigurarea tuturor condițiilor și măsurilor adecvate începerii efective, încă din prima zi de școală, a procesului instructiv-educativ.

După un an școlar, în care întreaga activitate a educatoarelor, învățătorilor și profesorilor s-a desfășurat sub semnul traducerii hotărîte în viață a hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, a indicațiilor de excepțională însemnătate date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cadrele didactice dispun de o experiență ce se cere intens valorificată și ridicată la nivelul marii însemnătăți pe care o are anul școlar 1974—1975 în dezvoltarea și perfecționarea școlii românești.

Pregătirea consfătuirilor solicită fiecărui educator o analiză atentă a propriei sale activități făcută, în principal, prin prisma rezultatelor obținute de elevii săi în anul școlar precedent, o reexaminare plină de răspundere a sarcinilor reieșite din Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1973 și un studiu aprofundat al Documentelor Congresului al XI-lea al P.C.R.

Pentru noul an școlar, în programul complex de măsuri luate de Ministerul Educației și Învățămîntului pentru îndeplinirea politicii școlare a partidului, se înscrie și perfecționarea programelor de învățămînt și a manualelor școlare. Este necesară studierea din vreme a acestora de către cadrele didactice, atît în vederea planificării activității de predare-învățare, cît și pentru însușirea concepției care stă la baza elaborării lor spre a asigura un nivel calitativ ridicat activității didactice, spre a evita supraîncărcarea elevilor și, mai ales, pentru a organiza, în condiții cît mai eficiente, activitatea independentă la lecție a elevilor.

Pentru a veni în sprijinul pregătirii colegilor noștri, redacția a publicat în numărul precedent al revistei (nr. 145, iulie 1974) un grupaj de prezentare a unor programe noi de învățămînt pe care îl continuă și în acest număr de revistă ; publicăm, totodată, cu ajutorul unui colectiv de profesori, redactori ai Editurii didactice și pedagogice, scurte consemnări asupra unora dintre noile manuale școlare, recent editate.

FIZICA

Două perioade calitativ distincte

Noua programă de fizică, pentru clasele VI—VIII ale ciclului gimnazial, va înlocui treptat actuala programă (care datează din 1967), începînd cu clasa a VI-a a anului școlar 1974/1975. Ea a fost elaborată de un colectiv condus de prof. dr. George Moisil și a primit girul comisiei de fizică a Ministerului Educației și Învățămîntului și al specialiștilor de la Comitetul de Stat pentru Energie Nucleară.

În elaborarea ei, s-a pornit de la ideea că anul de inițiere în studiul sistematic al fizicii (clasa a VI-a) trebuie să fie un an de contact cu cîteva achiziții mai importante din diferitele ei capitole, un „tur de orizont", care să dea o imagine generală asupra obiectului și metodei disciplinei pentru ca, numai după aceea, să se treacă la studiul eșalonat, în clasa a VII-a la mecanică și căldură, iar în clasa a VIII-a la electricitate și optică.

Această concepție, cu privire la structurarea sarcinilor de instruire în două perioade calitativ distincte, constituie o transpunere, în planul învățării, a raportului dintre experimentul de explorare și experimentul de analiză, din planul științei.

Divergența în abordarea cunoștințelor, în clasa a VI-a, trebuie să servească totuși unor scopuri precise și anume, formarea conceptelor fundamentale cu care operează această știință : „proprietate", „mărime" și „fenomen fizic". Cu alte cuvinte. invariantul acestei programe nu-l constituie conținutul (fenomenele care vor fi studiate), ci conceptele care se vor forma prin parcurgerea acestuia. Așadar, dacă în anii care urmează, anii de punere „în sarcină" a acestei programe, vom ajunge la concluzia că, prin studiul altor fenomene, se pot realiza mai bine obiectivele ei, vom trece la înlocuirea acestora cu cele care o optimează. Aceasta este perspectiva pentru cei care aplică programa și care vor acumula experiența necesară efectuării acestui salt calitativ.

O altă idee fundamentală a acestei programe este cea cu privire la rolul experimentului în procesul de învățare. Experimentul frontal trebuie să fie punct de plecare și chiar de sosire în orice act de cunoaștere, în cadrul fiecărei lecții. În perioada care urmează, ni se cere să trecem cu hotărîre de la experimentul demonstrativ la cel individual pentru a realiza o adevărată modernizare a procesului de învățare. Experimentul poate fi folosit și ca mijloc de evaluare a unor performanțe la care s-a ajuns în parcurgerea programelor Este nespecifică verificarea verbală a unor deprinderi motorii. Probele de control experimentale trebuie să devină probe obisnuite alături de cele verbale. sau de calcul. Fiecare dintre ele verificînd realizarea acelor obiective al căror continut este adecvat formei respective de verificare.

În acest fel este potrivit să fie privite paragrafele din programă, care au formularea „lucrarea de laborator" și nu în sensul că pînă la această poziție învățarea a decurs în afara experimentului. Aceste paragrafe nu localizează, deci, momentele experimentale ale învățării, ci momentele verificării prin experiment a celor însușite anterior.

Pentru așezarea experimentului la baza oricărui act de învățare nu este suficient ca fiecare fenomen să fie reprodus de către elevi și observat, ci mai este necesar să înlăturăm și tot ceea ce nu rezultă din aceasta, să eliminăm din procesul de instruire acele propoziții care n-au încă, pentru elevi, o bază faptică, care nu rezultă prin operații logice din datele de observație.

Toate acestea determină modificări profunde în structura lecțiilor, în sistemul de evaluare și de notare a rezultatelor obținute în învățare, pentru că accentul nu mai cade pe cunoștințe, ci pe formarea capacităților. Performanțele care urmează să fie verificate sînt : formarea conceptelor, înțelegerea relațiilor, însușirea tehnicilor, a deprinderilor, a algoritmilor și a strategiilor și nu a faptelor care au dus la acestea. De aceea, conținutul probelor de control va fi adaptat noilor obiective.

În sfîrșit, în construcția noii programe s-a plecat de la necesitatea studierii interdisciplinare a fizicii, a transferării achizițiilor din acest domeniu de cunoaștere în cele conexe, precum și în tehnologe. La realizarea acestui deziderat se poate ajunge numai dacă se va porni de la contactul nemijlocit cu realitatea și, prin abstractizări succesive, se va extrage acel aspect care interesează fizica, pentru ca, apoi, rezultatele să fie utilizate ca instrumente în explicarea altor fapte. În ceea ce privește transferul cunoștințelor de fizică în tehnologie se impune o schimbare radicală a strategiei. E necesar să trecem de la descrierea aplicațiilor la contactul cu ele. Să introducem treptat, în viitor, în laboratoarele noastre, diferite produse tehnice, așa cum introducem aparatura experimentală de învățare, pînă cînd vom ajunge la formarea unui laborator tehnologic în care elevii să lucreze efectiv ; să cunoască, să depaneze, să perfecționeze, să inventeze. Fiecare laborator de fizică să ajungă să aibă o anexă destinată cunoașterii și creației tehnice.

Aplicarea noii programe implică, deci, eforturi serioase din partea tuturor celor angajați în acest proces de modernizare a învățării fizicii.

Prof. IUNIAN CHELU

Accent pe caracterul formativ

Pornind de la cerințele generale ale dezvoltării și perfecționării învățămîntului din România, Editura didactică și pedagogică și-a propus editarea treptată a unor noi manuale de fizică, începînd cu cel de clasa a VI-a.

În elaborarea noului manual de fizică pentru clasa a VI-a, autorii, prof. Iosif Barna și prof. Ioan Popa, s-au străduit să țină seama de cerințele noii programe care pune accent pe caracterul formativ al fizicii, atît în ceea ce privește înțelegerea fenomenelor și a legilor acestora, cît și în ceea ce privește însușirea deprinderilor practice. S-a avut, de asemenea, în vedere faptul că elevii clasei a VI-a sînt foarte receptivi la observația directă, dar nu au încă posibilități pentru interpretări teoretice.

Cunoștințele prezentate sînt structurate în trei capitole : I. Proprietăți fizice ale corpurilor ; II. Mărimi fizice și măsurarea lor ; III. Fenomene fizice.

Spre deosebire de manualele anterioare, în acest manual s-a preferat ordinea corp lichid, solid, gazos în studierea proprietăților particulare și generale și în introducerea noțiunii de densitate, datorită ușurinței cu care se studiază și se măsoară volumul lichidelor.

În capitolul II sînt prezentate, între altele, și șublerul ca instrument de măsurare a lungimilor, cronometrul ca instrument de măsurare a duratei. S-a considerat că descrierea modului de funcționare și utilizare a lor îi ajută pe elevi în activitatea practică desfășurată în atelierul școlii, precum și în efectuarea unor măsurători în cadrul orelor de laborator.

Prezentarea fenomenelor de bază din mecanică — studiul fluidelor, căldură, electricitate și optică — urmărește formarea deprinderilor de observare științifică a fenomenelor și cunoașterea unor elemente teoretice care nu depășesc posibilitățile de înțelegere ale elevilor.

Experiențele descrise în manual nu solicită o aparatură pretențioasă, așa încît ele pot fi efectuate de către elevi și în școlile care dispun de mai puține materiale de laborator sau chiar acasă. În text, au fost intercalate numeroase întrebări al căror răspuns nu se găsește formulat întocmai în manual, el putînd fi dat numai după efectuarea unor observații sau experiențe. În încheierea paragrafelor, se prezintă modalități de aplicare practică a celor studiate, iar exercițiile de la sfîrșitul paragrafelor sau capitolelor care completează lecțiile sînt astfel concepute încît solicită gîndirea elevilor.

Lucrările de laborator din capitolele I și II, fiind de control, au descrieri sumare ale modului de lucru și multe indicații privind valorificarea cunoștințelor. În capitolul III, deși nu sînt prezentate lucrări de laborator, unele lecții — cum sînt : dilatația corpurilor, topirea și solidificarea substanțelor, fierberea etc. — pot fi predate în laborator.

Pentru a veni în sprijinul profesorilor, în special al celor tineri, care predau după manualul de fizică prezentat mai sus, se va edita și un manual al profesorului, care va cuprinde, pe lîngă indicații de ordin metodologic, și variante ale experiențelor descrise în manual.

Așteptăm cu interes sugestii și propuneri de îmbunătățire a manualului.

ELISABETA MESAROȘ

LIMBA ROMÂNĂ

Manuale experimentale de gramatică practică

Evitînd teoretizarea noțiunilor gramaticale (definițiile complicate, pe care elevii, de cele mai multe ori, le memorau mecanic etc.), noile manuale experimentale de gramatică pentru clasele a V-a și a VI-a semnate de prof. Ion Popescu sînt concepute în spirit modern, și se rezumă la scurte, dar precise, comentarii în legătură cu fenomenul gramatical studiat, lăsîndu-i pe elevi să deducă — din exemple și exerciții — complexitatea faptelor de limbă.

Sînt. așadar, lucrări de **gramatică practică.**

Desigur, acolo unde s-a crezut că e mult prea riscant ca rezolvarea unei probleme de gramatică să fie lăsată pe seama judecății elevilor, autorul intervine cu indicații prețioase. Profesorilor de limbă română le revine sarcina de a-i conduce pe elevi spre soluționarea corectă a exercițiilor dificile, pentru ca ei să le rezolve în continuare în mod independent.

Exercițiile sînt numeroase și variate, cele mai grele fiind grupate sub titlul „Exerciții facultative" din care profesorul le va selecționa pe cele mai potrivite, în raport cu nivelul de pregătire a clasei respective.

Dezvoltarea deprinderilor de **exprimare corectă orală și scrisă** (scopul principal al acestor manuale !) este asigurat de **tipurile variate de exerciții, de texte literare**, alese cu grijă și adaptate cerințelor problemei discutate, corelarea tuturor componentelor limbii române realizîndu-se prin analiza aceluiași text, supus unei adevărate discuții **(sensurile cuvintelor, particularitățile fonetice, valorile morfologice, funcțiile sintactice).**

Notabile sînt noțiunile și exercițiile de vocabular și de fonetică, elemente noi aduse de edițiile 1974 ale manualelor de limbă română, care contribuie în mare măsură la **înțelegerea sensurilor cuvintelor** și la **pronunție corectă.**

În concluzie aceste lucrări, sprijinindu-se pe gramatica tradițională, aduc mult așteptatele tendințe înnoitoare, care le apropie, sensibil de cele mai moderne lucrări de gramatică destinate școlarilor. Firește, experimentarea acestor manuale în școli va oferi posibilitatea perfecționării lor.

Remarcabilele calități științifice și didactice ale acestor lucrări ne îndreptățesc să le recomandăm cu toată căldura atît elevilor, cît și cadrelor didactice.

MAGDALENA PANAITIU

O concepţie unitară

Cartea de citire pentru clasa a VI-a, elaborată de prof. Lucia Atanasescu, se încadrează într-o concepţie unitară a manualelor de limba română (lecturi literare) pentru clasele V—VIII, unde se urmăresc formarea şi dezvoltarea gustului pentru lectură, pentru frumosul artistic, elevii fiind introduşi treptat în studiul operelor literare — poezii, schiţe, nuvele, povestiri dintre cele mai valoroase din literatura română şi universală.

Textele sînt astfel alese, încît să contribuie la educarea patriotică a elevilor, la cultivarea trăsăturilor înaintate de caracter, la formarea profilului moral al viitorului cetăţean al patriei noastre socialiste. Ideea centrală în jurul căreia gravitează majoritatea textelor e aceea a ataşamentului şi dragostei faţă de patria socialistă, faţă de Partidul Comunist Român. În acest sens, în manual sînt cuprinse texte ca : „Patria" de Mihai Codreanu, „Ţării mele" de V. Voiculescu, „Oda pămîntului meu" de Mihu Dragomir etc.

Elogiul trecutului glorios de luptă a poporului şi a naţionalităţilor conlocuitoare pentru libertate socială şi dreptate este împlinit cu fragmente de lectură care reflectă înfăţişarea nouă a patriei, dezvoltînd elevilor sentimentul de preţuire a înfăptuirilor poporului român sub conducerea partidului. Astfel de texte sînt : „Scrisoarea III" de M. Eminescu, „Sobieski şi românii" de C. Negruzzi, „Şoseaua Nordului" de E. Barbu, „Soldatul necunoscut" de D. R. Popescu etc.

Cultivarea dragostei pentru muncă, a respectului pentru cei ce muncesc, pentru păstrarea avutului obştesc, precum şi cultivarea înaltelor trăsături de caracter specifice omului societăţii socialiste se realizează prin lecturi ca : „Nicu Bălcescu" de Ion Ghica, „Omul" de Demostene Botez etc.

În concepţia noului manual, selectarea judicioasă a textelor literare permite introducerea elevilor în studiul primelor elemente de teorie literară, manualul reuşind, din acest punct de vedere, să consolideze cunoştinţele din clasa a V-a şi să deschidă noi perspective pentru anii următori de studiu.

Spre deosebire de vechile manuale, care conţineau aşa-numitele îndrumări de aprofundare a textului, actualul manual conţine întrebări, exerciţii şi teme care vizează deopotrivă conţinutul operei, limba şi stilul, educarea gîndirii şi a muncii independente, ceea ce permite utilizarea pe scară largă a tehnologiilor moderne de studiere a literaturii. Semnificativ e faptul că în manual s-a prevăzut un număr însemnat de planuri de compuneri, s-au sugerat şi alte titluri şi schiţe de planuri, intenţionîndu-se, în acest fel, o stimulare a profesorilor în a lega mai strîns predarea literaturii de viaţă.

Evident, manualul este susceptibil de îmbunătăţiri. Practica şcolară va fi în măsură să valideze ceea ce este valoros, să impună reconsiderarea unor neîmpliniri în ediţiile viitoare. Orice sugestie de îmbunătăţire a lui, primită de la colegii din învăţămînt, va fi binevenită.

VERONICA GHEORGIU

La şcolile şi secţiile cu limba de predare a naţionalităţilor conlocuitoare

Manualul de limba română pentru clasa a VII-a a şcolilor şi secţiilor cu limbile de predare ale naţionalităţilor conlocuitoare a fost elaborat de Ioan Doru Raţiu şi Tiberiu Finyàk. În prezentarea şi selectarea lecturilor, autorii au urmărit apropierea acestui manual de cel pentru clasa a VII-a destinat şcolilor cu limba de predare română, introducîndu-i treptat pe elevi în studiul operelor literare.

S-au selectat texte literare menite să contribuie la educarea patriotică a elevilor, să le dezvolte dragostea şi ataşamentul faţă de patria noastră socialistă şi Partidul Comunist Român. Astfel de lecturi literare sînt : „Viitorul" de N. Labiş, „Partidul nostru cel drag", „Simbolul Porţilor de Fier" de Ilie Purcaru etc.

Cultivarea dragostei faţă de muncă, a respectului pentru cei ce muncesc pentru păstrarea avutului obştesc este evidenţiată în lecturi ca : „Oameni şi cărbuni în Valea Jiului" de Geo Bogza, „În lunca Potopului" etc.

S-a urmărit — de asemenea — cunoaşterea marilor clasici români prin operele lor, autorii oprindu-se la : Eminescu („Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie" şi „Călin"), G. Coşbuc („Mama"), I. Creangă („Amintiri din copilărie") etc.

Compunerile — bine reprezentate — sînt legate organic de textele literare, cuprinzînd şi planuri model pentru anumite tipuri de compuneri cu conţinut actual — „Munca, izvorul succesului în viaţă" sau „Noi pentru viitor ne pregătim", compuneri cu aplicarea noţiunilor de teorie literară — „Portretul învăţătorului" etc.

Autorii au introdus un număr mare de teme şi exerciţii, lăsînd la latitudinea profesorilor alegerea celor mai adecvate, în funcţie de nivelul de pregătire a elevilor.

Notele explicative sînt elaborate ţinîndu-se seama de principiul accesibilităţii, ele fiind un preţios ajutor pentru elevi în vederea înţelegerii textului (uneori mai dificil) şi a mijloacelor artistice utilizate de scriitor. Exerciţiile structurale propuse sînt menite să ajute la fixarea înţelesului cuvintelor noi în diferite situaţii. Cunoştinţele de teorie literară sînt prezentate într-o formă uşoară, fără definiţii rigide, pornindu-se de la ideea că cele mai multe sînt cunoscute.

La gramatică, autorii au mers pe linia sistematizării cunoştinţelor anterioare şi a reluării lor prin sistemul concentric, începînd cu morfologia şi încheind cu sintaxa propoziţiei. În vederea formării deprinderilor de exprimare corectă, oral şi în scris, se asigură o strînsă legătură între morfologie-ortografie şi sintaxă-punctuaţie.

Autorii au introdus tabele sinoptice clare, orientative pentru elevi — după fiecare capitol — iar la sfîrşitul manualului sînt prezentate cîteva fişe de lucru, introduse pentru prima oară în manualele şcolilor cu limbile de predare ale naţionalităţilor conlocuitoare.

Ca orice manual, şi acesta poate fi îmbunătăţit. Aşteptăm părerea colegilor în vederea unei viitoare ediţii.

V. GHEORGHIU

CHIMIE

Într-o manieră didactică activă

Elaborat de Cornelia Gheorghiu, profesoară emerită, şi dr. Claudia Panait, profesor universitar, manualul de chimie pentru clasa a VII-a realizează cerinţele noii programe. Din punct de vedere metodic, reprezintă o îmbinare de cunoştinţe teoretice, date, exerciţii şi lucrări practice, într-o manieră care asigură lecţiei un caracter atractiv. Informaţiile sînt astfel selecţionate şi sistematizate încît să se asigure formarea definiţiilor operaţionale, folosirea metodelor mintale, dezvoltarea deprinderilor de investigare şi însuşire a noilor cunoştinţe pe baza activităţii independente a elevilor.

Manualul promovează în mod susţinut metodologii moderne de predare a chimiei. Astfel, metoda problematizării este folosită ca un principiu care guvernează întregul proces de predare-învăţare. Este semnificativ faptul că problematizarea diferitelor tipuri de lecţii oferă toate condiţiile pentru generalizarea sau particularizarea cunoştinţelor obţinute anterior. Învăţarea prin descoperire este asigurată prin modalităţi multiple, ca de exemplu : pe cale inductivă, deductivă, prin analogie etc. Algoritmii cuprinşi în manual deschid un drum sigur de dirijare a învăţării, de sistematizare a raţionamentelor deductive, în vederea soluţionării unei probleme. Reprezentarea concomitentă a reacţiilor chimice prin ecuaţii şi prin modelare constituie un bun sistem de a crea în mintea elevilor modelele necesare ilustrării transformărilor suferite de diferite substanţe chimice.

Un element cu totul nou în predarea chimiei în ţara noastră îl constituie elaborarea, de către acelaşi colectiv, a **caietului de activitate independentă a elevilor.** Acest caiet completează în mod fericit conţinutul manualului, prin exerciţii, probleme, fişe de laborator şi jocuri distractive. Prin folosirea sa, elevii pot fi obişnuiţi cu formularea unor ipoteze, cu folosirea modelelor ştiinţifice, cu reprezentări grafice ale rezultatelor experimentale, cu practicarea raţionamentelor inductive şi deductive.

Metodologia învăţării chimiei, promovată prin acest caiet, cere elevilor să exploreze şi să investigheze prin propriile lor eforturi — ei fiind astfel implicaţi în mod continuu în ore, ca elemente active, care îşi însuşesc conştient noile cunoştinţe. Pe tot parcursul desfăşurării lucrărilor experimentale şi a exerciţiilor de muncă independentă, se impune ca elevii să înregistreze sub controlul profesorului, în rîndurile puse la dispoziţie, observaţiile făcute, interpretările date, soluţiile adoptate şi concluziile la care au ajuns

Concepţia nouă a programei, manualului şi caietului de chimie a impus, ca o necesitate, elaborarea unui **îndrumător al profesorului**, în care aceiaşi autori propun, pentru fiecare lecţie, o soluţie de realizare prin tehnologii didactice moderne. Fără a fi un reţetar de lecţii, îndrumătorul sugerează una din multiplele modalităţi de împletire a informaţiilor din manual cu exerciţiile, temele şi problemele din caiet. Este un punct de plecare, lăsînd suficient loc pentru contribuţia creatoare a fiecărui profesor în parte.

În încheiere, menţionăm că manualul şi caietul elevului au fost experimentate în anul şcolar 1973/1974 la Şcoala generală nr. 103 din sectorul 5, Bucureşti, iar, înainte de a fi editate, au fost analizate de către colective de cadre didactice din judeţele Braşov, Constanţa şi Prahova.

AGNETA VARTANOVICI

ANATOMIE

În scopul cunoaşterii proceselor fundamentale

„Anatomia, fiziologia şi igiena omului" manualul pentru clasa a VII-a, anul şcolar 1974/1975., a fost scris de dr. Mihai Peteanu şi prof. emerit Elisabeta Mândruşca, într-o nouă concepţie, elaborată de Comisia de biologie a Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului. Fidel acestei concepţii, manualul abordează principalele structuri anatomice, reliefînd elemente definitorii ale acestora în scopul cunoaşterii de către elevi a proceselor fiziologice fundamentale şi educării sanitare a acestora. Conţinutul manualului a fost ordonat în trei capitole prezentate în următoarea succesiune : **funcţii de nutriţie, funcţii de relaţie şi funcţia de reproducere.**

În cadrul fiecărui capitol, se remarcă sectorizarea materiei pe lecţii delimitate prin conţinut ştiinţific şi prin caracter metodic. Lecţiile sînt astfel concepute încît permit folosirea metodelor active, elevii fiind solicitaţi să participe nemijlocit la însuşirea cunoştinţelor. Recepţia conţinutului ştiinţific şi consolidarea acestuia se realizează pe baza prezentării dialectice a problematicii.

În multe lecţii, se remarcă prezenţa unor teme necesare pentru desfăşurarea activităţii independente a elevilor în clasă : întrebări, scheme, tabele cu caracter recapitulativ şi, mai ales, sintetizant, curiozităţi, reguli de ţinut minte etc.

Şi sub raport artistico-grafic noul manual are unele particularităţi deosebite, cum ar fi : diferenţierea textului prin corp de literă şi culoare (reamintim că textele scrise cu literă „petit" sînt facultative) ; realizarea ilustraţiilor în alb-negru (în interior) şi color la planşele anexate, într-o manieră adecvată disciplinei studiate şi particularităţilor de vîrstă ale elevilor. Participarea materialului ilustrativ la însuşirea eficientă a cunoştinţelor este favorizată de volumul ilustraţiilor şi de calitatea lor, la care contribuie în mare măsură scrierea explicaţiilor direct pe desen.

Îmbinarea armonioasă a conţinutului ştiinţific cu maniera de exprimare şi prezentarea artistico-grafică a manualului vor atrage desigur, interesul elevilor.

O contribuţie însemnată la îmbogăţirea conţinutului manualului au adus-o cadrele didactice din judeţele Arad, Dolj şi Neamţ care, prin observaţii critice şi propuneri judicioase, au făcut ca acesta să se apropie mai mult de exigenţele învăţămîntului nostru.

Considerăm anul şcolar 1974/1975 ca pe un an de confruntare, în care cadrele didactice, prin sugestiile şi observaţiile lor vor contribui la perfecţionarea acestui important instrument didactic.

VICTORIA HRISTU

ZOOLOGIE

Pentru a contribui la educaţia ştiinţifică a elevilor

Noul manual de zoologie pentru clasa a VI-a este aşteptat cu emoţie, cu nerăbdare chiar, de către profesorii care predau ştiinţe biologice, ca unul din instrumentele de lucru mult dorite şi necesare pentru elevii noştri.

În elaborarea manualului, autorii, prof. univ. dr. docent Constantin Bogoescu, prof. emerit Alexandru Dabija şi prof. gr. I. Aureliu Stoicescu, au avut în vedere obiectivele studierii zoologiei propuse de programa şcolară.

Manualul prezintă lumea animală în ordinea evolutivă, dirijînd procesele de observare şi gîndire ale elevilor spre înţelegerea unităţii şi interdependenţei organism-mediu, structură, funcţie a adaptabilităţii şi evoluţiei vieţuitoarelor. Elevii sînt îndrumaţi să analizeze fenomenele, să le descopere prin intermediul observaţiilor şi demonstraţiilor, să sintetizeze şi să compare.

Maniera nouă în care este prezentat manualul contribuie la educaţia ştiinţifică a elevilor, atît sub raportul conţinutului informaţional cît şi al formării deprinderii de a cerceta, de a experimenta, dezvoltînd gîndirea logică, spiritul de observaţie şi creativitatea acestora. Se pune un accent deosebit pe munca independentă a elevului, astfel încît învăţarea se realizează pe baza activităţii sale proprii.

Lecţiile sînt prezentate într-o formă interesantă şi accesibilă (sînt descrişi numai reprezentanţii marilor unităţi sistematice), majoritatea începînd cu observaţii şi lucrări practice pregătitoare, de un real folos pentru dezvoltarea spiritului de observaţie, pentru legarea cunoştinţelor de viaţă.

Tabelele recapitulative, care fixează cunoştinţele elevilor facilitînd comparaţii între organisme aparţinînd aceleiaşi clase sau unor clase diferite, sistematizează cunoştinţele elevilor conducînd spre ideea de evoluţie. De asemenea, fixarea cunoştinţelor prin generalizare, se realizează şi prin enumerarea caracterelor generale ale fiecărei încrengături sau clase.

Atît lecturile, cît şi rubrica „Ştiaţi că..." vor contribui la lărgirea orizontului de cunoaştere al elevilor, la formarea interesului pentru cunoaşterea lumii vii.

Ilustraţia color întregeşte conţinutul manualului permiţînd observarea animalului, de cele mai multe ori, în mediul său de viaţă.

MELANIA RĂDULESCU

Corul Liceului „Mihai Viteazul"

Corul liceului nostru — ne relata de curind prof. Ion Popescu, directorul Liceului „Mihai Viteazul" din Bucureşti — este prima formaţie şcolară care a reprezentat ţara noastră în patria lui Mozart. Între 9—20 iulie 1974 această formaţie corală condusă de prof. Valeria Nica-Chiriţă, a luat parte la Viena, alături de alte opt formaţii, la cel de al III-lea Festival internaţional „Tineretul şi muzica la Viena". Pentru excelenta interpretare muzicală, pentru disciplina şi ordinea pe care le-a dovedit în timpul festivalului, a primit invitaţia de a participa şi la festivalul din anul viitor. Este neîndoios un succes al şcolii şi totodată un succes al învăţămîntului nostru, o urmare firească a condiţiilor create de partidul şi statul nostru în aceste trei decenii de la eliberare pentru dezvoltarea tuturor talentelor.

Iniţiatorul corului de care astăzi se vorbeşte cu atîta respect în mediile şcolare este profesorul Ion Croitoru, care a avut şi meritul de a fi imprimat cel dintîi la radio, în anii premergători celui de al doilea război mondial, un program susţinut de formaţia corală de atunci. După război, un alt dascăl inimos, prof. Maxim Vasiliu, a dat corului un caracter de masă, iniţiind, alături de formaţia corală, şi o orchestră. Dar adevăratul an de cotitură în viaţa corului şcolii este anul 1965 (coincidenţă fericită pentru liceu care împlinea un veac de existenţă), cînd formaţia corală a trecut sub conducerea profesoarei Valeria Nica-Chiriţă. De atunci, corul a concertat pe scena tuturor marilor oraşe din ţară: Iaşi, Timişoara, Craiova, Cluj, Braşov, Galaţi, Sibiu etc. Tot de atunci, această formaţie participă la toate concursurile interşcolare pe ţară, deţinînd cu începere din 1969 titlul de cea mai bună formaţie la toate ediţiile care au avut loc.

În repertoriul ei sînt incluse peste o sută de bucăţi corale, din muzica clasică şi contemporană românească şi universală, precum şi cîntece patriotice şi revoluţionare. În cinstea celei de a 30-a aniversări a Eliberării patriei, corul Liceului „Mihai Viteazul" a participat la concursul „Cîntare patriei" şi a susţinut pe scena Ateneului Român un concert public.

ŢENESCU

Ansamblul coral al Liceului „Mihai Viteazul" din Bucureşti

Succese de prestigiu

Corul de cameră al Sindicatului învăţămînt Iaşi a participat între 8-13 iulie a.c. la cel de-al VI-lea festival internaţional de muzică corală „Bela Bartok", din oraşul Debreţin (R.P. Ungară), manifestare tradiţională în viaţa culturală a poporului vecin. Dintre formaţiile participante la festival, în număr de 23 — printre care amintim: corul de femei din oraşul Tallin U.R.S.S., corul academic din Brno (R.S. Cehoslovacă), corul de tineret al Radiodifuziunii din Wernigerod (R. D. Germană), precum şi numeroase coruri din ţara gazdă, din Olanda şi Danemarca — formaţia ieşeană, dirijată de Ion Pavalache şi Anton Bişoc, s-a bucurat de un deosebit succes, obţinînd, pentru repertoriu şi artă interpretativă, Diploma de onoare şi placheta festivalului.

Programul corului a fost bine apreciat de juriu şi elogiat de publicul spectator, atît cu ocazia repetiţiilor cît şi cu ocazia celor trei spectacole în oraşul Debreţin şi în localitatea Nyradonyban. De un deosebit succes s-au bucurat lucrările lui Alexandru Paşcanu: „Bocete străbune" şi „Chindia". La cererea insistentă a unui public numeros şi exigent în materie de muzică, corul a prezentat suplimentele: „Două cîntece maghiare" de Koday şi „Bongiorno, Madona" de Scandelli.

În urma concertului susţinut de formaţia noastră, numeroşi dirijori străini au manifestat un viu interes pentru repertoriul corului ieşean, solicitînd partituri cu lucrările „Păstoriţa" de M. Negrea, „Leu şi June" de N. Glodeanu, „Chindia" şi „Bocete străbune" de A. Paşcanu.

Pentru membrii corului, participarea la acest festival a fost plină de învăţăminte, a însemnat un util schimb de experienţă, o îmbogăţire deosebită a orizontului artistic al repertoriului.

Un alt succes al corului de cameră ieşean a fost participarea la cel de al XI-lea Concurs al formaţiilor de amatori care a avut loc în ziua de 28 iulie a.c. la Suceava. Sînt succese de prestigiu pe care formaţia noastră artistică le dedică marilor evenimente din acest an: celei de a XXX-a aniversări a Eliberării patriei şi Congresului al XI-lea al P.C.R.

Prof. VICA PANŢIRU
preşedintele comitetului Sindicatului învăţămînt-Iaşi

RECUNOŞTINŢĂ UNANIMĂ

Decretul cu privire la majorarea remunerării muncii ne stimulează şi ne angajează şi pe noi, cadrele didactice de la Şcoala generală nr. 1 din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, în îndeplinirea cu maximă responsabilitate a nobilei misiuni pe care o avem de a instrui şi educa cele mai tinere vlăstare ale ţării. Este un prilej deosebit de a-mi exprima, de la locul meu de muncă, toată gratitudinea faţă de partidul nostru, faţă de secretarul său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, pentru grija deosebită cu care sîntem înconjuraţi.

Ne angajăm ca în cinstea celei de a XXX-a aniversări a eliberării patriei de sub jugul fascist şi a celui de-al XI-lea Congres al partidului să nu precupeţim nici un efort pentru ca în viitorul an şcolar să traducem în fapt sarcinile încredinţate de către partid şcolii româneşti.

Inv. EMILIA MIHAI
Şcoala generală nr. 1 din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej

★

Am luat cunoştinţă, cu adîncă satisfacţie, de Hotărîrea partidului şi statului nostru cu privire la îmbunătăţirea sistemului de retribuţie a muncii, şi sînt adînc mişcat şi recunoscător că, printre cei ce se bucură de această majorare ne numărăm şi noi, învăţătorii. Prin sporul alocat, mie îmi va reveni o retribuţie de peste 2 000 de lei lunar, fapt ce mă obligă să-mi perfecţionez continuu activitatea în viitor. Vom căuta să ne înzecim forţele, muncind cu fiecare elev în parte, să ne preocupăm atent de pregătirea şi progresele înregistrate de ei zi de zi.

Vom răsplăti prin fapte, la locul de muncă şi în tot ce facem, grija permanentă ce ne-o poartă partidul şi statul. Vom face ca învăţămîntul primar, clasele I—IV, să se perfecţioneze la cerinţele societăţii noastre de azi. Fiecare copil să aibă sădit în conştiinţă sentimentul datoriei, sentimentul de dragoste şi recunoştinţă faţă de partidul nostru, faţă de patria şi poporul muncitor, făuritor de bunuri materiale şi spirituale.

Inv. IOAN COICA
Şcoala generală Drauţ, jud. Arad

• ŞTIRI DE VACANŢĂ •

La Nădlac

Elevii Liceului din Nădlac au fost în zilele acestei vacanţe în excursie la Iaşi, Timişoara, Cluj, Năvodari, în tabere la Izvorul Mureşului, Costineşti şi altele. Un elev al şcolii noastre participă la o tabără internaţională din Bulgaria, iar orchestra liceului, evidenţiată la concursul artistic al elevilor din judeţul Arad, este invitată să cînte în cursul lunii august la tabăra internaţională de la Costineşti. Un număr mare de elevi urmează să plece în excursii prin ţară, sau excursii-tabere cu autogospodărire. Astfel, elevii anului II A vor pleca într-o interesantă excursie prin ţară şi vor străbate localităţile Arad — Oradea — Cluj — Sovata — Tîrgu-Mureş — Petroşani. Pionierii claselor VI—VII vor petrece cîteva zile în excursia -tabără de la Tîrgu-Lăpuş. Elevii anilor III şi IV au organizat o excursie la staţiunea balneoclimaterică Lipova, de lîngă Arad pentru a vizita cetatea Soimoş şi băile din localitate. Alţii vor petrece clipe de neuitat la Moneasa şi Căsoaia.

Prof. ŞTEFAN SUCHANSCHY
Liceul „G. Coşbuc" din Nădlac, jud. Arad

În coloniile de preşcolari

În vara acestui an, în coloniile de preşcolari de la Timişul de Sus, au avut loc cîteva evenimente deosebite, „în premieră". Aici, s-a desfăşurat, pentru prima dată, timp de o lună, practica de vară a studenţilor anului III al Facultăţii de pedagogie — secţia învăţămînt preşcolar. Avînd posibilitatea să-şi elaboreze lucrările de specialitate pe baza studiului concret al psihologiei preşcolarilor, ei au antrenat copiii (în colaborare cu talentata educatoare Maria Goian *din Timişoara, iniţiatoarea unui interesant experiment privind „dactilo-pictura" sau pictura cu degetele, în aer liber) în utile activităţi opţionale: pictură, desen şi construcţii cu material din natură, eficiente atît în vederea dezvoltării muşchilor mîinii, pentru scris, şi pregătirii pentru şcoală a copiilor, cît şi pentru îmbogăţirea şi nuanţarea reprezentărilor lor despre natura ambiantă, în decorul măreţ al munţilor patriei.*

DOINA STERESCU

Expediţie pe Valea Bistriţei

Totul a pornit de la o scrisoare a Şcolii generale din satul Dreptu-Neamţ, prin care elevii de acolo ne solicitau o „drumeţie în ospeţie" la Bucureşti. Propunerea a fost acceptată de către elevii şcolii noastre, urmînd ca în schimbul acesteia să organizăm o expediţie „Cutezătorii" pe urmele Vitoriei Lipan din romanul „Baltagul". Am luat harta, am studiat Valea Bistriţei şi am constatat că satul Dreptu este aşezat la coada lacului Bicaz şi că în jur se află localităţile mult îndrăgite şi descrise de Mihail Sadoveanu în roman. Am început pregătirile propriu-zise încă din timpul anului şcolar, avînd în vedere selecţia elevilor, condiţia lor fizică, asigurarea echipamentului adecvat, precum şi a ecusonului pe care este scris numele echipajului — „Baltagul".

Startul în această expediţie a fost luat pe data de 29 iulie. Excursia noastră a durat două săptămîni. După călătoria cu trenul, prima viză pe „oglinda" expediţiei am primit-o în portul Bicaz, de unde am continuat drumul cu vaporul spre Poiana Teiului, timp în care am admirat cu toţii masivul Ceahlău. Tabăra am amplasat-o la prietenii noştri din Dreptu, care ne-au însoţit în tot timpul expediţiei, străbătînd, cu rucsacul în spate, cărările şi drumurile de munte, pe care Vitoria Lipan le-a parcurs călare. La Stînişoara am cunoscut un cioban pe care l-am asemuit mult cu Nichifor Lipan, iar la Sabasa, printre femeile care se întorceau de la înmormîntarea unui pădurar, multe semănau, după port şi ţinuta lor demnă, cu Vitoria Lipan.

De la învăţătorii-pensionari Gh. Baltă din Tarcău, C. Romanescu din Dreptu, I. Luca din Farcaşa şi V. Coşula din Borca am cules date inedite despre modul în care s-a documentat Sadoveanu în aceste locuri în vederea scrierii cunoscutei opere. Cu ajutorul cadrelor didactice din Dreptu şi Borca, echipajul nostru a cules un frumos material etnografic, geologic, botanic şi zoologic şi numeroase fotografii despre noile realizări economice din anii construcţiei socialiste, cu care vom organiza o expoziţie în şcoală.

În fotografie: scurt popas la stîna turistică, în drum spre Văratic.

Prof. NARCISA CIAUŞU
Şcoala generală nr. 26 din Bucureşti

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"